

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MARIBOR

Vinarska ulica 14, 2000 Maribor
tel.: (02) 228 49 00, fax: (02) 251 94 82
E-pošta: info@kmetijski-zavod.si,
<http://www.kmetijski-zavod.si/>

120 LET

Maribor, 20. marec 2018

SADJARSKO OBVESTILO ŠT. 2/2018

Zimsko rez jablan v nasadih Podravja zmotila še »Jožefova zima«

Letošnja zima se zaradi velikega števila snežnih dni na Štajerskem uvršča med bolj snežene v zadnjih 35-tih letih. Jožefovo je prineslo novo pošiljko snega v Podravje in podaljšalo letošnjo zimo v drugo polovico meseca marca in ponovno zmotilo sadjarje pri zimski rezi jablan. Zaradi velikega števila snežnih dni v letošnjem mesecu februarju in marcu, več kot 24 dni, bodo pridelovalci jabolk zelo težko nadoknadili izgubljen čas in zimsko rez končali najkasneje do fenofaze rdečega balona v mladih še nerodnih nasadih jablan. Vsekakor pa je podaljšana »Jožefova zima« dobrodošla, da jablane niso nadaljevale z intenzivnim pretakanjem sokov, ki so se začeli zaradi nadpovprečno toplih dnevni temperatur prvih dveh zimskih mesecev, decembra in januarja. December je imel velika temperaturna nihanja, januarski dnevi pa so bili zelo izenačeno enako topli. Letošnje januarske temperature so bile izrazito marčevske. Zato je bil strah zaradi hudih zimskih mrazov, ki so sledili v mesecu februarju, med sadjarji povsem upravičen. Nevarnost večjih škod zaradi zimske pozebe cvetnih brstov jablan je pretela vsem nasadom v Podravju, saj so se temperature ponekod spustile tudi do -24°C . Negativne učinke polarnega vala zelo nizkih zimskih temperatur je v štajerskih nasadih na srečo blažila bogata snežna odeja, najmanj 50-80 cm, z nadpovprečno številčnimi snežnimi dnevi.

Že prvi pregled cvetnih brstov vseh glavnih sort jablan v nasadih Podravja in kasneje še natančnejša ocena prerezanih cvetnih brstov pod binokularjem je pokazala majhen delež poškodovanih cvetnih brstov. Predvsem cvetnih brstov na slabo prehranjenem in slabše olesenelem rodnom lesu ter na enoletnih rodni poganjkih daljših od 20 cm in to največ pri sorti jonagold. Vendar je stopnja prizadetosti teh cvetnih brstov v tako majhnem obsegu, 10-20% zaradi letošnjega obilnega cvetnega nastavka tako rekoč zanemarljiva.

Zimska rez jablan na »KLIK«

Glede na vremenske razmere preteklih dveh let 2016 in 2017, ko je zaradi močnih spomladanskih pozeb prišlo do izpada dveh zaporednih domačih letin jabolk namizne kakovosti smo v naših krožkih tehnologiji pridelave jablan ves čas opozarjali in svetovali ukrepe za zmanjšanje težav v prihodnji pridelovalni sezoni. Prvi in najbolj ključen pomotehnični ukrep za uravnavanje rodnosti jablan je vsekakor zimsko rez,

tudi v »praznih« letinah. To se je ponovno potrdilo že ob začetku letošnje izvedbe zimske rezi jablan. Nasadi zadnje generacije zaščiteni z mrežami proti toči v katerih smo v zadnjih 10-tih letih sistematično izvajali izključno zimsko rez na »KLIK«, so kljub škodam zaradi spomladanskih pozeb v preteklih dveh letih v povprečju imeli vsaj minimalni pridelek, 10 ton/ha, v primerjavi z nasadi jablan, ker je izvedba rezi še vedno »klasičana«, pretežno po vzoru rezi ozkega vretena iz 80-tih let prejšnjega tisočletja. V letošnji predsezoni zimske rezi pa smo naredili tudi primerjalno oceno števila cvetnih brstov in njihove kakovosti glede na princip rezi. V krožkih zimske rezi smo skupaj s sadjarji na območju Zavodov Ptuj, Maribor in Celje ponovno ugotovili, da je zimsko rez na »KLIK« dala mnogo večji delež kakovostnih cvetnih brstov (80-90%) v primerjavi s »klasično« zimsko rezjo kljub temu, da so bila drevesa dve zaporedni leti zaradi spomladanskih pozeb popolnoma prazna, brez jabolk. Sadjarji so se temu pojavu v nekaterih nasadih čudili. Zato je letošnje leto za mnoge zelo poučno, da je prekomerna vegetativna rast jablanovih dreves zaradi slabega oveska plodov kljub rabi rastnega regulatorja rasti REGALISA, ki umirja rast enoletnih poganjkov, razlog za slabšo oceno cvetnega nastavka, le 3-5, po lestvici od 1-9, v vseh predvsem starejših nasadih jablan bujnejše rasti.

Nasadi jablan vseh glavnih tržnih sort rezani od začetka sajenja nasada z zimsko rezjo na »KLIK« pa so zelo obloženi s cvetnimi brsti, ocena cvetnega nastavka je najmanj 7-9. To dokazuje, da je princip zimske rezi jablan na »KLIK«, od vzgoje drevesa dalje in vso njegovo rodnost, ki temelji izključno na odstranjevanju enoletnih poganjkov, najbolj učinkovit in trajen pomotehničen ukrep za uravnavanje rodnosti dreves jablan vseh sort. Zato smo rez na »KLIK«, po desetih letih proizvodnih preizkušanj, tehnološko umestili tudi med glavne ukrepe za trajno povečanje rodnosti jablanovih nasadov zadnje generacije v spremenjenih klimatskih razmerah.

Prednost te rezi je v izenačeni porazdelitvi rodnega lesa po vseh predelih krošenj dreves gojitvene oblike ozkega vretena, ki je še vedno vodilna, vendar smo jo zaradi stabilnejše višje armature skupaj z mrežami proti toči dodatno izkoristili in začetno obliko ozkega vretena s končno višino rodnega volumna dreves 2,5 m povišali za najmanj 1,0 m. V teh nasadih jablan imamo sedaj visoko obliko ozkega ali celo zelo ozkega vretena. To se je še posebej dobro izkazalo za vse obnove nasadov jablan na utrujenih tleh, kje ponekod sadjarji na istem zemljišču pridelujejo jabolka že tretjo ali celo četrto generacijo.

Z zimsko rezjo na »KLIK« je najbolje pričeti takoj po sajenju. Najbolje so se izkazale obraščene sadike, od najmanj 5+ do 10+. Nekaj specialnih razlik v rezi na »KLIK« med sortami obstaja. Povsem enako tovrstno rez imajo sorte: gala, zlati delišes, pinova, braeburen in cripps pink. Malo drugačen pristop rezi na »KLIK« pa je pri sortah: topaz, elstar, jonagold, boskop in fuji.

Komentar pod fotografije od 1 do 6: Vzgojna zimsko rez na »KLIK« sorte elstar v 6 letu starosti v nasadih BTŠ Maribor tretje leto zapored, brez rabe REGALISA.